

คุณภาพชีวิตในการทำงานของแรงงานต่างด้าวในตลาดโรงเกลือ

Quality of Work Life of Foreign Workers at Rong Kluea Market

กฤษฎา พรหมเรศ

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานำทางสังคม ธุรกิจ และการเมืองมหาวิทยาลัยรังสิต, kritsada.p57@rsu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายคุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานต่างด้าวในตลาดโรงเกลือ โดยมีขอบเขตการวิจัยดังนี้ 1) เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานและการดำเนินชีวิตของแรงงานต่างด้าวในตลาดโรงเกลือ 2) เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงานและการดำเนินชีวิต ของแรงงานต่างด้าวในตลาดโรงเกลือ และ 3) เพื่อศึกษาการวางแผนการดำเนินชีวิตในอนาคตของแรงงานต่างด้าวในตลาดโรงเกลือ ซึ่งผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลเป็นแรงงานต่างด้าวเพศหญิง-ชาย สัญชาติ กัมพูชา ที่ทำงานในตลาดโรงเกลือ มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป จำนวน 7 คน สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ คุณภาพชีวิตของแรงงานต่างด้าวนั้นพวกเขาพยายามแสวงหาโอกาสเพื่อจะทำให้ตนเองมีชีวิตที่ดีขึ้น เลือกรงานให้เหมาะกับตนเองและหางานที่มีสวัสดิการช่วยเหลือเพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่าปัจจุบันแรงงานต่างด้าวหลายคนเลือกที่จะเข้ามาทำงานอย่างถูกกฎหมายทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น ปัญหาต่างๆ ค่อยๆ หดหายไปในเรื่องของการทำงาน ความพยายามในการฝึกฝนทักษะต่างๆ เพื่อปรับปรุงตนเอง และเพื่อให้นายจ้างยอมรับความสามารถ ปัจจุบันปัญหาที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือ การระบาดของไวรัสโควิด19 ซึ่งที่ผ่านมาทำให้ระบบทั้งหมดเกิดความเสียหาย การปิดด่านชายแดนทำให้ไม่มีแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงาน

การวางแผนชีวิตของพวกเขาต่างด้าวนั้นพวกเขาค่อนข้างมีการวางแผนที่ดีและมีแบบแผน ที่สมบูรณ์ทำให้เขาสามารถมีเงินเก็บและมีคุณภาพชีวิตที่ดีตามที่พวกเขาหวังไว้ ทุกคนพยายามเก็บเงินเพื่อที่จะได้กลับไปใช้ชีวิตในประเทศของตนเองได้

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิตการทำงาน, แรงงานต่างด้าว, ตลาดโรงเกลือ

ABSTRACT

The purpose of this study was to describe the quality of work life of migrant workers At Rong Kluea market. The scope of research is as follows: 1) To study quality of life in working and lifestyle. of foreign workers At Rong Kluea market., 2) To study problems arising from work and life. of migrant workers At Rong Kluea market and 3) To study future lifestyle planning of migrant workers At Rong Kluea market. In which the researcher selected the informants as female-male migrant workers of Cambodian nationality who worked At Rong Kluea market, aged 18 years and over, Seven people could communicate in Thai language, for the convenience of collecting information by interviewing. The quality of life of migrant workers is that they seek opportunities to improve their lives. They will choose a job that is suitable for yourself and a stable job and find a job with benefits to help them survive. The finding found that for better life of living they foreign workers need a work permit and

develop skills for employer's acceptable. At present the border closed because of virus covid 19 outbreak crisis reasoning why foreign workers shortage.

According to their plan, they work and save money enough for better living when returned their country.

Keywords: Quality of Work Life, Migrant Workers, Rong Kluea Market

1. บทนำ

ประเทศไทยมีลักษณะทางภูมิประเทศมีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งทางบกและทางน้ำ โดยติดต่อกับประเทศพม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กัมพูชา และมาเลเซีย ทำให้ประชาชนระหว่างประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านสามารถเดินทางไปมาหาสู่กันได้ง่าย เป็นปัจจัยดึงดูดให้แรงงานจากประเทศที่ด้อยกว่าทางเศรษฐกิจ เดินทางเข้ามาเพื่อเติมช่องว่างของการขาดแคลนแรงงานในประเทศไทย (เสาวธาร โพรธิ์กลัด, 2555)

ปัจจุบันนี้ตลาดโรงเกลือเป็นตลาดการค้าชายแดนที่ใหญ่ที่สุดของภาคตะวันออกของประเทศไทย และยังเป็นตลาดการค้ามือสองที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ที่รวบรวมเกี่ยวกับมูลค่าการนำเข้าและส่งออกของด่านศุลกากรที่มีมูลค่าสูงในการนำเข้าส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้านแต่ละประเทศตามแนวชายแดนปี พ.ศ. 2555 พบว่า ด่านศุลกากรอรัญประเทศจังหวัดสระแก้วเป็นด่านที่มีการนำเข้าและส่งออกมากที่สุด ซึ่งมีมูลค่าการค้ารวม 48,119.54 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 58.62 ของมูลค่าการค้าชายแดนกับกัมพูชา (สำนักงานจังหวัดสระแก้ว, 2563)

จากการศึกษาที่ผ่านมาคุณภาพชีวิตการทำงานมีความหลากหลายอาชีพ แต่สำหรับคุณภาพชีวิตในการทำงานของแรงงานต่างด้าวในตลาดโรงเกลือ มีเงื่อนไขการทำงานและสภาพแวดล้อมการทำงานที่แตกต่างออกไป ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายศึกษาในเรื่องของคุณภาพชีวิต การทำงาน การดำเนินชีวิต ทิศทางในการทำงานของแรงงานต่างด้าวในตลาดโรงเกลือ เพื่อให้ทราบและเข้าใจถึงสภาพการทำงานอันเป็นประโยชน์ในการอธิบายคุณภาพชีวิตการทำงานรวมถึงทราบปัญหาจากการทำงานและการดำเนินชีวิต หลังจากการกลับไปใช้ชีวิตที่ประเทศของตนเอง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนที่รับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับการทำงานของแรงงานต่างด้าวให้เข้าใจสถานการณ์คุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานต่างด้าวและหาแนวทางในการดำเนินการตรวจสอบนายจ้างหรือให้ความรู้เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานที่แท้จริง

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานและการดำเนินชีวิตของแรงงานต่างด้าวในตลาดโรงเกลือ
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาจากการทำงานและการดำเนินชีวิตของแรงงานต่างด้าวในตลาดโรงเกลือ
- 3) เพื่อศึกษาการวางแผนในดำเนินชีวิตในอนาคตของแรงงานต่างด้าวในตลาดโรงเกลือ

3. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบเฉพาะเจาะจงผู้ให้ข้อมูลเป็นแรงงานต่างด้าวเพศหญิง-ชาย สัญชาติกัมพูชา ที่ทำงานในตลาดโรงเกลือ มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 7 คน สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีช่วงเวลาดำเนินการศึกษาดังแต่

20 กุมภาพันธ์ – มีนาคม พ.ศ. 2563 การสัมภาษณ์นี้ ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบคำตอบให้ครบถ้วนทุกประเด็นตามเอกสารข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้คำตอบครบทุกประเด็นที่ทำการศึกษา รวมถึงใช้การสังเกตและจดบันทึกท่าทางของผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย

4. ผลการวิจัย

4.1 ข้อมูลส่วนบุคคลผู้ให้ข้อมูลหลัก

โดยผู้ให้ข้อมูล ทั้งหมด 7 คน เป็นชาย 6 คน หญิง 1 คน อายุระหว่าง 20 ถึง 41 ปี สมรส 6 คน มีโสดเพียง 1 คน ส่วนใหญ่ทำงานด้านการให้บริการรับส่งสินค้า ทุกคนมีใบอนุญาต และเข้ามาทำงานในไทย ตั้งแต่ 2 - 20 ปี

4.1.1 นาย ก. เพศชาย อายุ 41 ปี สมรส มีบุตร 2 คน พนักงานเช็คลินค้า เขียนกระสอบ มีใบอนุญาตทำงาน เข้ามาทำงานในไทย 20 ปี

4.1.2 นาย ข. เพศชาย อายุ 35 ปี สมรส มีบุตร 2 คน รับของมาส่ง-ยกกระสอบ-เขียนกระสอบ มีใบอนุญาตทำงาน เข้ามาทำงานในไทย 18 ปี

4.1.3 นาย ค. เพศชาย อายุ 26 ปี สมรส พนักงานเช็คลินค้า เขียนกระสอบ มีใบอนุญาตทำงาน เข้ามาทำงาน ในไทย 10 ปี

4.1.4 นาย ง. เพศชาย อายุ 27 ปี สมรส พนักงานจัดเรียงสินค้า มีใบอนุญาตทำงาน มาทำงาน ในไทย 13 ปี

4.1.5 นาง จ. เพศหญิง อายุ 25 ปี สมรส ยังไม่มีลูก พนักงานรับสินค้า มีใบอนุญาตทำงาน เข้ามาทำงานในไทย 7 ปี

4.1.6 นาย ฉ. เพศชาย อายุ 33 ปี สมรส พนักงานส่งสินค้า มีใบอนุญาตทำงาน มาทำงานในไทย 16 ปี

4.1.7 นาย ช. เพศชาย อายุ 20 ปี โสด พนักงานจัดเรียงสินค้า มีใบอนุญาตทำงาน มาทำงานในไทย 2 ปี

4.2 คุณภาพชีวิตการทำงาน

4.2.1 แรงผลักดันที่ทำให้เดินทางมาไทย

หลายคนที่มาทำงานที่ประเทศไทย มีชีวิตที่ดีขึ้น ความเป็นอยู่ที่ดี มีงานและ เงินใช้ มีพ่อแม่พี่น้องหรือคนในหมู่บ้านเดียวกันที่เคยมา และหากไม่เคยมาก็จะมีนายหน้าเป็นคนจัดการในเรื่องต่างๆ ให้ เมื่อก่อนไปมาได้หลายช่องทางสะดวกแต่ปัจจุบันมีเพียงช่องทางเดียวและสามารถอยู่ทำงานได้อย่างถูกกฎหมายเพราะมีใบอนุญาต

นาย ก. “ทำไมถึงมาไทยนะหรือครับ แรกๆ ตามพ่อแม่มาอยู่ด้วย ข้ามไปมาระหว่างไทยกับที่บ้านผม ตอนแรกๆ สมัยก่อนง่าย พอช่วงเค้ากวัดกันก็มีนายหน้าเสียเงินหน่อย เพื่อให้มาทันช่วงที่เค้าต้องการแรงงาน ตอนนี้ทำใบอนุญาตแล้วสบายไม่เครียด ประเทศที่เราสามารถหาเงินได้ และต้องการกลับบ้านเมื่อไหร่ก็ได้”

นาย ข. “ผมมาอยู่เมืองไทยเพราะอยากมีชีวิตที่ดีขึ้น อยู่ที่โน่นลำบาก ไม่มีเงินใช้ไม่มีงานทำ ที่ไรที่นั่นก็ไม่ค่อยมีเลย ที่มาได้เพราะตามเพื่อนมา หนีเข้ามาเลยและถูกส่งกลับบ้าง เสียค่านายหน้าบ้าง แต่ด้วยการยอมเสียดั่งคัมภ์ก็ ต้องยอมทำ ตามคำแนะนำของเพื่อนๆ ทำไม่ไหวก็ข้ามกลับไปอยู่บ้าน ไม่มีเงินก็กลับมา วนไปมาอยู่แบบนี้สักพักใหญ่ จนได้มาทำกับเจ๊จึงได้อยู่ยาว เจ๊เค้าแนะนำเรื่องการทำใบอนุญาต มันก็ดีไม่ต้องห่วง ทำงานด้วยความสบายใจ”

นาย ค. “ก็อยากมีเงิน มีงานทำและบ้านหลังใหญ่เหมือนคนอื่นเขาเห็นคนแถวบ้านที่มา ทำให้คิดว่ามาทำงานที่นี่ แล้วชีวิตน่าจะดีขึ้น เพราะอยู่ที่นั่นไม่มีงานให้ทำ ในหมู่บ้านผมจะมีนายหน้าออกมาตามคนเลย ว่า ใคร

อยากไปบ้าง พ่ออยากให้ผมมาทำงานที่ไทย โดยไปยืมเงินจากญาติ บางคนมีการให้ผ่อนและมาตามเก็บที่เมืองไทยอีกก็มี”

นาย ง. “ตามพ่อแม่มาอยู่ตั้งแต่เด็กๆ ไปมาหลายรอบ ตามพ่อแม่แรกๆ ก็เสียค่านายหน้าเพราะพ่อต้องตามใช้หนี้เค้าอยู่หลายปี เพราะทุกๆ เดือน เค้าจะมาเรียกเก็บตลอด”

นาง จ. “ตามที่สาวมาทำงาน เพราะอยู่ที่บ้านไม่มีงานทำ และที่บ้านไม่มีพื้นที่ทำนา พ่อแม่ยากจนมาก ไม่ได้มีความกลัวเพราะพี่สาวพี่ชายมาอยู่ที่นั่นนานแล้ว จ่ายค่านายหน้าแต่ไม่เยอะเพราะมีพี่ที่ช่วยเรื่องเอกสาร”

นาย ฉ. “ในสมัยก่อน มาทำเพราะต้องการเงิน ที่บ้านถึงมีงานก็ได้เงินน้อยมาก เลยพยายามที่จะเข้ามาอยู่เมืองไทย ในระยะแรกมาทำงานก่อสร้างในกรุงเทพฯ ก่อน ต้องจ่ายค่านายหน้าที่แพงมาก แต่ก็ต้องยอมเพราะอยากมาโดนโกงค่าแรง และ โดนทิ้งหลายครั้ง แม้เงินที่ได้จะดีมากแต่ หากความมั่นคงไม่ได้เลยในแต่ละครั้งต้องลุ้นมาก ว่าวันเงินเดือนออกว่าจะเหลือไหม โคนโกงเงินใหม่ จนมีคนแนะนำให้มาทำที่สระแก้วว่ามีงานให้ทำไม่ต้องเดินทาง”

นาย ช. “ผมไม่ได้เสียค่านายหน้าเหมือนคนอื่นเพราะมีน้ำและพี่ชายเป็นนายหน้าเองเลย ทำให้ตามพี่ชายมาทำงานครับ เคยมาเที่ยวตอนเด็กๆ ครั้งหนึ่ง พอพี่กลับบ้านไปเลยขอตามมาด้วย และพี่แนะนำให้ทำงานที่นี่”

4.2.2 ภาษาที่ใช้กับนายจ้าง

ทุกคนพูดไทยได้สื่อสารได้เข้าใจเป็นอย่างดี

4.2.3 ความเป็นอยู่ในไทย

มีความเป็นอยู่หลายรูปแบบ มีทั้งการไปเช่าห้องพักอยู่เองเพื่อต้องการความอิสระ หรือพักกับครอบครัว หรือการพักอยู่กับนายจ้าง ที่มีสวัสดิการห้องพักรับพนักงาน มีรูปแบบการทำงานดีขึ้นและการจ่ายเงินที่ดี มีกิจกรรมร่วมกัน มีการทำพิธีทางศาสนา และมีการไปมาหาสู่กันระหว่างญาติพี่น้อง

นาย ก. “ผมคิดว่าดีมาก ที่ทำงานมีที่พัก แต่ผมเลือกมาเช่าห้องเอง เพราะครอบครัวผมอยู่กันหลายคนและลูกๆ ก็มาอยู่ด้วยกัน ทุกคนก็มีครอบครัวกันหมดแล้วมีงานทำ หลานๆ ก็เรียนในไทย เจ้านายผมเค้าติดต่อให้หมด”

นาย ข. “แรกๆ ลำบาก งานไม่ดี เงินแต่ละวันแทบไม่เหลือ โคนโกงบ้าง มีทั้งคนไทยที่เป็นเจ้านายเก่า หรือเพื่อนที่เป็นคนประเทศเดียวกันเพราะว่าการที่เราพูดภาษาไทยไม่ได้ คนที่พูดได้ก็เอาัดเอาเปรียบเรา หนักกลับประเทศบ่อยมาก เมื่อก่อนไปมาง่าย ตอนนี้ทุกอย่างดีขึ้นมาก ไปคนละแบบเลย เงินแต่ละเดือนเหลือ งานมีเงินเก็บพอมีที่พัก สะดวกสบาย”

นาย ค. “ผมพักที่นี่ ที่ทำงานจัดให้เป็นห้องสำหรับพนักงาน ผมอยู่กันเป็นครอบครัว ญาติก็อยู่ใกล้ๆ กัน ไปมาหาสู่กันตลอด เลิกงานก็ไปเที่ยวเล่นหากันมันดีไม่เดียวดายไม่เหงา บางที่มีงานเช่น งานแต่งเหมือนวันรวมญาติ”

นาย ง. “สบายมากครับถ้าเทียบกับการอยู่ที่บ้าน ผมพักที่ทำงานและไปอยู่กับพ่อแม่บ้างในวันหยุด พ่อแม่ทำงานทั้งสองคนเลยมีเงินส่งกลับไปให้ปู่กับย่าและดูแลพวกผมตอนเด็กๆ เลยอยากมาอยู่ด้วยเพราะน่าจะหารายได้ได้หลายทาง มันดีตรงที่เรามีเงินเหลือไว้ซื้อของกินของใช้และเก็บไปซื้อที่ทางที่บ้านได้”

นาง จ. “แรกๆ อยู่กับพี่สาว ก็กับแคบเพราะต้องนอนรวมกันหลายคน หลังจกมีแฟน แฟนชวนมาทำงานที่นี่แม้งานจะหนักหน่อย เวลาที่มีสินค้าเข้าและออก แต่ค่าตอบแทนดี มีห้องพักให้ ให้ทำให้สามารถเก็บเงินได้เยอะ”

นาย ฉ. “ในตอนนี้เรียกได้ว่าอยู่ในระดับดีมาก บ้านที่พักสะดวกสบาย ใครขาดเหลือนายจะหามาให้เช่นพวกเครื่องครัว ทุกคนช่วยกันในเรื่องของความสะอาด มีกฎระเบียบที่ใช้ในการดูแล เมื่อก่อนได้ไปใช้แรงงานที่ในกรุงเทพฯ อยู่ตามแคมป์คนงานมีชีวิตที่ลำบากมาก น้ำไฟไม่มีเวลาฝนตกลำบากสุดๆ หรือต้องย้ายที่ตลอดเวลา”

นาย ช. “เมื่อก่อนพักกับพี่พ่อดีแต่รงานผมก็ออกมาอยู่ที่พักที่ทำงาน สะดวกสบายดีครับห้องกว้างเมื่อก่อนอยู่กับเพื่อนร่วมงาน ตอนนี้เค้ากลับบ้าน ผมเลยได้อยู่คนเดียว”

4.2.4 รายได้ เงินเดือนที่ได้รับ ค่าโอที เงินพิเศษ ค่าล่วงเวลา

ในปัจจุบันพวกเรามีรายได้เงินเดือนที่ได้เทียบเท่ากับค่าแรงงานมาตรฐานทั่วไป หลายคนมีรายได้เทียบเท่าค่าแรงคนไทย เงินเดือนจ่ายตรงเวลา มีการจ่ายเงินพิเศษตามเทศกาลต่างๆ มีเบี้ยเลี้ยง และมีการจ่ายค่าล่วงเวลา

นาย ก. “รายได้ ถือว่ารายได้ดีมาก ๆ เจ้านายให้เงินเดือนผมเท่ากับพนักงานไทยคนอื่น ๆ นายก็ให้ค่าโอที ช่วงสงกรานต์หรือตรุษจีนก็จะให้เงินพิเศษ แต่ถ้ามีงานเข้ามาเยอะ นายก็ยังไม่ให้พิเศษอีกต่างหาก เคยทำงานมาหลายที่ลำบากมากไม่ค่อยได้ตามที่ตกลง โคนเอาเปรียบมาตลอด ผมเคยเจอไปทวงเงินแล้ว โคนทุบตีด้วยแต่นั้นนานมาแล้ว”

นาย ข. “ผมทำมาหลายที่มาก แต่ทำงานที่นี่ 10 ปี ทำให้รู้ว่างานที่นี่ดีที่สุด แม้ว่างานหนักในบางครั้ง แต่ค่าตอบแทนเรื่องของเงินเดือน เจมิความยุติธรรม และให้เหมือนเราเป็นคนไทยคนหนึ่ง ทำงานดีก็จะมีของกินให้ และให้โอที ในช่วงสงกรานต์ หรือตรุษจีนเจ็กี่มีสินน้ำใจให้เงินเราถ้าเกิดปัญหาสามารถขอเบิกเงินล่วงหน้าได้”

นาย ค. “ซึ่งที่อื่นอยู่มาไม่มี OT ให้ จ่ายช้าจ่ายไม่ครบจำนวน ผมมาทำที่นี่ได้ 2 ปีที่นี้รายได้ค่อนข้างดีนะ เริ่มมีเงินเก็บบ้างแล้ว นายจ่ายให้ไม่ได้เอาเปรียบมี OT มีเบี้ยเลี้ยงให้ มีเงินพิเศษ ที่สำคัญเงินออกตรงเวลามาก”

นาย ง. “รายได้ถือว่าดี อาจจะไม่ใช่เยอะที่สุดแต่มีค่าตอบแทนที่ยุติธรรม เพราะมีโอทีและเงินพิเศษหลายๆ อย่างให้ ดีที่พี่พ่อแม่ทำมาหลายที่ มีประสบการณ์เค้าก็บอกกันว่าที่ไหนดี”

นาง จ. “รายได้ดีกว่าที่ทำที่เก่ามาก ไม่ได้หักค่าอะไรเลย ทำให้เงินที่ได้รับเต็มจำนวน ในการทำงานล่วงเวลา ก็จะจ่ายตามจริง จะแจ้งล่วงหน้าว่าในแต่ละวันจะมีการทำโอทีหรือไม่ ทำให้รู้เวลาการทำงานในแต่ละวัน”

นาย ฉ. “เงินเดือนที่ได้นายให้ตามอายุงานและความใส่ใจความขยันในการทำงาน ในแต่ละปีจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงจะพิจารณาเป็นปีต่อปี ซึ่งนายจะมองจากงานที่ได้ ตามรายได้ของปีนั้นๆ นายจะให้เงินพิเศษ ตอนวันสงกรานต์และ วันปีใหม่เพื่อเป็น แรงใจในการทำงานอาจจะไม่มากแต่พวกเราที่รู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ดี”

นาย ช. “ได้เงินเป็นค่าแรงรายวัน เพราะเมื่อก่อนเกร ขาดงานบ่อยมาก เวลางานเยอะๆ จะมีค่าโอที”

4.2.5 ลักษณะงานที่ทำ

งานที่ส่วนใหญ่ทำงานด้านการให้บริการรับ-ส่งสินค้า โดยจะมีหน้าที่ตรวจสอบและเช็คสินค้า ยก กระสอบและเขียนกระสอบที่เป็นตัวเลขและภาษาอังกฤษ ในรายละเอียดของสินค้าที่จะขนส่ง จะดูแลเรื่องรายละเอียดของการขนส่งจัดเรียงสินค้าจากโกดังขึ้นรถขนส่ง ส่งสินค้า

นาย ก. “เมื่อก่อนทำตั้งแต่รงานแบกของ ก่อสร้าง ชักผ้า คัดแยกผ้า ส่วนตอนนี้งานที่ทำ จะเป็นพนักงานเช็คสินค้า และส่งของ โดยจะทำหน้าที่ตรวจสอบ คลังสินค้าเพื่อไม่ให้มีการตกค้าง ลงรายละเอียดเพื่อรายงานหัวหน้า”

นาย ข. “ผมเป็นพนักงานพนักงานรับส่งสินค้า ช่วยยกกระสอบและเขียนกระสอบที่เป็นตัวเลขและภาษาอังกฤษ ในรายละเอียดของสินค้าที่จะขนส่ง การขึ้นของลงของ ตรงตามรายการหรือไม่”

นาย ค. “ผมเป็นพนักงานเช็คสินค้า ว่ามีสินค้ามีเข้า-ออกจำนวนเท่าไร เขียนกระสอบ ที่จะใช้ส่งสินค้า”

นาง ง. “จัดเรียงสินค้าจากโกดังขึ้นรถขนส่ง และส่งของบ้าง ถ้าพนักงานขนส่งหยุดงาน”

นาง จ. “จะทำหน้าที่รับสินค้าเมื่อมีสินค้าเข้าจะตรวจสอบ การห่อสินค้า และลงบันทึกว่าสินค้านั้นๆ เป็นอะไร ก่อนบรรจุหรือมีการชำรุดในเรื่องของห่อหรือไม่ มีสินค้าเข้า-ต้องส่งจำนวนกี่ชิ้น สายส่งไปเส้นไหนบ้าง”

นาย ฉ. “ทำหน้าที่ส่งสินค้าและช่วยขึ้นของถ้าพนักงานขาด การที่เราช่วยเหลืองาน มันน่าจะเป็นสิ่งที่ดี”

นาย ช. “พนักงานจัดเรียงสินค้า ยกของโดยจะจัดเรียงตามใบขนส่ง ตามสายที่จะไปส่ง”

4.2.6 ความเชื่อมโยง ความแปลกแยกทางวัฒนธรรม

มีความเชื่อมโยงต่อกันในเรื่องวัฒนธรรมมีการผสมผสานที่จะอยู่ร่วมกัน ไม่มีความแปลกแยกทางวัฒนธรรมความเป็นอยู่ อาหารการกิน ศาสนา โดยไม่มีความแตกแยก มีเพียงส่วนเล็กน้อยที่รู้สึกแตกต่าง

นาย ก. “ไม่ได้มีปัญหาเรื่องวัฒนธรรม อะไรนะทุกคนก็อยู่กันได้ พวกผมก็ไปวัดตามเทศกาล ค่อนข้างเรียบง่าย ไม่ได้ยึดติด ด้วยคนไทยที่อยู่ในอริย หรือคนกัมพูชา เราอยู่ด้วยกันมานานมันเลยไม่ได้มีข้อแตกต่างอะไร”

นาย ข. “ผมไม่เห็นมีอะไรแปลกแยกนะเพราะคนส่วนใหญ่ก็เป็นคนกัมพูชาซะส่วนใหญ่ ไม่มีชาติอื่นเท่าไรนะที่รู้ ส่วนคนไทยก็ชินกับการอยู่ร่วมกันกับคนกัมพูชา แม้จะอยู่ที่ไทย อาหารการกิน ศาสนาก็เหมือนเดิม”

นาย ค. “ไม่มีอะไรที่แตกต่างไปทางไหนมีแต่คนบ้านเดียวกัน หลายคนมีกิจการของตัวเอง”

นาย ง. “ผมรู้สึกได้ว่ามีความแตกต่างกันนะครับ มีช่องว่าง แม้จะไม่มากก็ตาม”

นาง จ. “เราว่าเราชินกับสิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่ทั้งสองที่ มันเหมือนเป็นส่วนหนึ่งของประเทศตัวเองเลยเพราะมองไปทางไหนก็มีคนของประเทศตัวเอง”

นาย ฉ. “รู้สึกว่าจะเชื่อมต่อกันด้วยวัฒนธรรมที่ใกล้เคียง อาจจะด้วยที่ผมอยู่เมืองไทยมานาน ทำให้รู้สึกอยู่บ้านทั้งสองที่ เวลากลับบ้านหรือทำงานก็ไม่รู้สึกว่าแตกต่างอะไร”

นาย ช. “ก็ยังไม่ชิน เพราะมีหลายอย่างที่ไม่เข้าใจ”

4.2.7 ความมั่นคงในการทำงาน

มีความมั่นคง ในเรื่องการทำงาน มีงานให้ทำอย่างต่อเนื่อง บริษัทที่มีธุรกิจหลายอย่าง อาชีพ สวัสดิการที่ได้รับ การดูแลอย่างดีจากนายจ้าง มีการพูดคุยทำความเข้าใจในช่วงโรคระบาดโควิด 19 พูดคุยในเรื่องของความสมัครใจที่หรืออยู่หรือกลับภูมิลำเนา

นาย ก. “พวกเรา ค่อนข้างเจอนายดี การทำงานและเงินเดือนค่อนข้างมีสวัสดิการดี งานดีมาตลอดเพราะนายมีธุรกิจหลายด้าน ได้เงินเดือนประจำ มีค่าโอที ทุกเทศกาล นายจะแจกเงินและของ ลูกๆ เกิดนายก็ดูแล”

นาย ข. “งานค่อนข้างมั่นคง เพราะจะมีงานเข้ามาตลอด แม้แต่ในช่วง ที่มีโรคระบาดแม้จะมีงานน้อย แต่เราก็คงสามารถอยู่ได้ เจ้พูดคุยทำความเข้าใจ ว่าอาจจะได้บางส่วนที่ลดลงไป เช่น โอทีไม่มี เงินเดือนอาจจะป็นรายวัน มีการปิดด่านชายแดน ไครอยากกลับบ้านก็ได้ ให้เงินไปเพื่อเป็นค่าเดินทาง พอหมดเรื่องไครอยากกลับมาเจ้ก็ยินดี”

นาย ค. “นายปลัดคนให้ทำใบอนุญาต พอมีใบอนุญาตทำให้ มีความ มั่นคงในการทำงาน มีงานให้ทำตลอดวันหยุดก็ยังมีข่าวให้ แม้ในช่วงที่งานน้อย นายยังหางานมาให้จะได้มีรายได้ประคองตัวเองและครอบครัว”

นาย ง. “ผมเคยทำงานมาหลายอาชีพส่วนใหญ่จะเป็นอาชีพรับจ้าง ใช้แรงงานไม่ว่าจะเป็นการขนของ การขายหน้าร้าน ซักล้าง การทำความสะอาด ค่าแรงส่วนใหญ่จะมีทั้งรายวันและรายเดือน โดยที่ มีการเข้าออกงานกันหลายคนทำมาหลายอาชีพโดยมีความชำนาญในอาชีพนั้น แต่ผมทำที่นี่ได้ 3 ปีรู้สึกแม้งานจะมีหนักบ้างแต่สบายใจ”

นาง จ. “มีความมั่นคงในการทำงานสูง งานมีความต่อเนื่อง แม้ในช่วงที่ไม่มียานเยอะ ก็จะมีการจ่ายเงินปกติอย่างในช่วงโควิด 19 รอบแรกนายก็จะเรียกพูดคุยและสอบถามความสมัครใจว่าใครจะกลับบ้านบ้าง เมื่อหมด โควิด 19 รอบนั้นนายก็จะเรียกกลับมาทำงาน ทำให้รู้สึกมีความวางใจในที่ทำงานทำให้ไม่อยากเปลี่ยนงานไปทำที่อื่น”

นาย ฉ. “ผมเปลี่ยนงานมาเป็น 10 งานแล้วเจอมาทุกรูปแบบ มีกระทั่งไม่ให้กินข้าวกลางวันไม่เสร็จ โกงเงินค่าแรงหรือตอนเด็ก ๆ ที่โดนทุบตีเพราะนั่งหลับในเวลาทำงานที่หลับเพราะเราเหนื่อยมากทำงานทั้งวันทั้งคืนเลยหลับแต่เค้าไม่เข้าใจ หลังจากนั้นหนีเลยนะ เปลี่ยนงานหลายที่จนมาเจอนายดีมากคนปัจจุบันนายเข้าใจเราในทุกอย่าง”

นาย ช. “ดีกว่าอยู่ที่บ้านเยอะเลยครับ มีหลายอย่างให้ผมได้ และพี่ชายก็ไม่ให้ลาออก”

4.2.8 ความพึงพอใจในการทำงานในประเทศไทย

ทุกคนต้องการที่จะทำงานในประเทศไทย ด้วยมีความผูกพัน ในเรื่องการทำมาหากิน ในอาชีพเพราะให้ที่กินที่อยู่และมีรายได้เลี้ยงครอบครัว และมีลูกหลานอยู่ที่นี่ญาติพี่น้องอยู่ร่วมกันทำให้รู้สึกประเทศไทยเป็นบ้านมากกว่า

นาย ก. “ก็ชอบ ผมอยู่มา 20 กว่าปีได้ นานๆ จะกลับประเทศเพราะมีความผูกพันที่จะอยู่ที่นี้ลูกหลานอยู่ที่นี่ญาติพี่น้องอยู่ที่นี่หมด ผมอยู่จนมีหลานทำให้รู้สึกประเทศไทยเป็นบ้านมากกว่ามองไปทางไหน มีแต่ญาติพี่น้อง”

นาย ข. “ก็คิดว่า จะทำงานเก็บเงิน ไปเรื่อยๆ เพราะกลับไปอยู่ประเทศของตัวเองก็ไม่มีงานให้ทำ พื้นที่ที่จะทำกินไม่มีก็พยายามทำงาน ต่อ โบนัสทุกปี เพื่อทำงานที่นี่ให้นานที่สุด เจ้านายคนปัจจุบันแนะนำทุกอย่าง”

นาย ค. “ตอนนี้รู้สึกดีมาก ๆ ไม่ต้องลำบาก เหมือนเมื่อก่อน”

นาย ง. “ชอบมาก หากมีลูกก็คิดว่าจะให้เค้าอยู่ที่นี้หรือส่งกลับบ้านเพราะทำงานสองคนได้เงินเยอะกว่า”

นาง จ. “มีความรู้สึกผูกพันกับเมืองไทยเพราะให้ที่กินที่อยู่และมีรายได้เลี้ยงครอบครัว มีความผูกพันกับเจ้านาย เพราะเจ้านายใส่ใจดูแลเป็นอย่างดี มีความเป็นห่วงในเรื่องของเศรษฐกิจและ โรคระบาด ทำให้รายได้ของนายลดลง แต่นายยังมีข้าวและแม่เบี้ยเลี้ยงดูแลทุกคน”

นาย ฉ. “ผมรู้สึกได้ถึงความเป็นมากกว่าที่ให้ที่ทำงานและชีวิตใหม่ มันเหมือนบ้าน”

นาย ช. “สนุกกับการอยู่ที่นี้ครับเพื่อนเยอะ ญาติพี่น้อง เหมือนอยู่บ้านตัวเอง เลิกงานก็ไปเที่ยวกับเพื่อนๆ”

4.2.9 ความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างหรือผู้ประกอบการ

นายจ้างดูแลเป็นอย่างดี มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อได้รับความพอใจสูงสุดเพื่อจะได้ทำงานด้วยกัน เมื่อมีปัญหาที่เกิดขึ้นก็จะรับฟังและแก้ไขปัญหานั้นร่วมกัน มีการดูแลในเรื่องความเป็นอยู่ การศึกษา การดูแลเมื่อเจ็บป่วยในครอบครัวและบุตรหลานของพนักงาน การดูแลอย่างดีในช่วงวิกฤตโรคระบาดโควิด 19

นาย ก. “เมื่อก่อนเรียกได้เคยเจอมาหลายรูปแบบมาก ทบตีก็มี โกงก็มี นายค่อนข้างใจดี และรู้สึกว่าเขาเอาใจใส่ในทุกเรื่อง ลูกหลานผมนายก็ดูแลเวลาเจ็บไข้ก็พาไปรักษา หลานผมนายก็ส่งให้เรียนหนังสือ”

นาย ข. “เจ้านายช่วยเหลือผมตลอด พุดคุยในเรื่องของปัญหาได้ ถามไถ่สารทุกข์สุขดิบทุกอย่าง ไม่ได้ถามแต่เรื่องงาน เราสามารถไปปรึกษา ในเรื่องงานหรือเรื่องส่วนตัวกับเขาได้ แรกๆ แกลมตลอดว่าเงินพอใช้ไหม”

นาย ค. “เจ้านายค่อนข้างใจดีอาจมีน้ำเสียงดุ หรือเสียงดังบ้าง แต่ถ้าผิดพลาดก็จะ โดนดุแล้วสอนให้ทำอย่างถูกวิธี หรือถ้าผิดพลาดร้ายแรงก็จะเรียกมาตำหนิและออกไปเตือน เมื่อก่อนผมชอบหนีเที่ยว โดนเรียกมาดุ แต่เจ้านายก็ให้ออกไป ตอนนั้นผมโตแล้วไม่ได้ทำตัวเกรเหมือนเมื่อก่อนเพราะคิดว่าตัวเองไม่ได้มีโอกาสม่อยๆ”

นาย ง. “นายใจดีและเป็นกันเองสามารถพูดคุยได้หาเรามีปัญหา แม่ผมป่วยนายก็หาทางช่วยพาไปรักษา แม่ผมจะทำงานอีกอีนายก็ดูแลให้”

นาง จ. “นายจ้างสำหรับพวกเราเป็นสิ่งสำคัญมาก นายดีเราอมเหน้อยนะเพราะพวกเค้าเข้าใจและรู้ว่าถ้าพวกเค้าใส่ใจเรา เราก็จะตอบแทนในสิ่งที่นายให้เราอย่างเต็มที่นายคนปัจจุบันดีมาก”

นาย ฉ. “ในช่วงโควิด 19 ที่ผ่านมามีผลกระทบจากการสั่งปิดด่านชายแดนสิ่งที่เราได้รับจากนายคือค่าตอบแทนและเงินก้อนเพื่อให้เราได้กลับบ้าน และคำมั่นสัญญาที่จะรับเรากลับมาทำงาน”

นาย ช. “ยังไม่สนิท แต่รู้สึกว่านายใจดีมาก”

4.2.10 ค่าตอบแทนที่ยุติธรรมเพียงพอและสวัสดิการที่ได้รับ

พนักงานส่วนใหญ่ได้รับค่าตอบแทนเป็นรายเดือนออกตรงเวลา มีสวัสดิการที่พึก ข้าว ค่าเบี้ยเลี้ยงแต่ละวัน สามารถเบิกล่วงหน้าได้ ดูแลรักษาและออกค่าใช้จ่ายให้ทั้งหมดเมื่อพนักงานและคนในครอบครัวเจ็บป่วย

นาย ก. “คำตอบแทนที่ได้ดีมากที่นี้นายมีบ้านให้อยู่มีข้าวให้ มีเบี้ยเลี้ยง เราแทบจะไม่ต้องซื้ออะไรให้แต่ผมออกไปอยู่ข้างนอกเพราะความสะดวก ส่วนคนที่มีการบอกรักก็สามารถอยู่ได้สิ่งที่นายให้มากกว่าที่อื่นเยอะมาก”

นาย ข. “เรียกว่าดีมากเลยล่ะ ผมเคยอยู่มาหมดแล้วนายที่ให้เงินไม่ครบ โกงเงินหรือแม้กระทั่ง แทบจะไม่ให้เรากินข้าว ที่นี้ดีสวัสดิการดีมีบ้านให้อยู่ และมีข้าว ค่ากับข้าวต่อวัน 35 บาท เราสามารถจะซื้ออะไรกินก็ได้”

นาย ค. “มีสวัสดิการที่ดีกว่าที่อื่นที่ทำมาที่พักข้าว ค่าเบี้ยเลี้ยง มีปัญหาพูดคุยและเบี่ยงเบนหน้าได้ ผมเคยป่วยนายพาไปรักษาและออกค่าใช้จ่ายให้ทั้งหมด เพื่อนผมทำอีกที่ป่วย 3-4 วัน เจ้านายเค้าให้ลาออกเลย”

นาย ง. “ผมทำมานานและหลายที่ รายวันเป็นสิ่งที่ผมเลือกไม่ได้และทำให้ผมไม่มีเงินเก็บ ผมพยายามปรับเปลี่ยนการใช้เงินและดูแลเรื่องการเงิน จนผมคิดว่า สิ่งที่ดีที่สุดคือเงินเดือนประจำผมเลือก งานที่จะให้เงินเดือนผมเป็นแบบรายเดือนเพราะสามารถเก็บเงินได้แต่ถ้าเป็นรายวัน บางทีเขาหักจนเราไม่เหลืออะไรเลย”

นาง จ. “เคยเจอมาหมดแล้วหรือไม่ได้รับค่าจ้างเลย จ่ายค่าจ้างล่าช้า จ่ายไม่สม่ำเสมอหรือไม่จ่ายเต็มจำนวนที่ตกลงไว้ตอนแรก นอกจากนี้บางคนยังถูกตัดเงินเดือนตามอำเภอใจของนายจ้างและบางครั้งก็ตัดมากกว่าราคาจริงที่คนรับใช้ต้องรับผิดชอบได้ แต่ปัจจุบันดีมากมีให้ทุกอย่างที่พัก ข้าว เบี้ยเลี้ยง”

นาย ฉ. “ที่ที่พักจะเป็นบ้านพักคนงานเราสามารถอยู่เป็นครอบครัวได้ นายจะจัดการเรื่องเรียนและดูแลเรื่องของการไปโรงเรียนให้ ตอนคลอดก็ดูแลเรื่องโรงพยาบาลและค่าใช้จ่ายที่สำคัญเงินออกตรงเวลา”

นาย ช. “มีที่ที่พักให้และมีข้าว เบี้ยเลี้ยงให้ในแต่ละวัน”

4.3 ปัญหาต่างๆ ที่พบ

ปัญหาส่วนที่พบคือการเอาเรียดเอาเปรียบในเรื่องของการทำงาน การจ่ายเงิน ระหว่างคนในชาติเดียวกันหรือคนไทยบางคน ข้องกังวลในเรื่องของการต้องหางานใหม่หรือการต้องกลับประเทศหากไม่มีงานทำ

นาย ก. “อาจจะด้วยผมทำงานและอยู่ที่นี่มานาน ปัญหาที่เจอเราเองไม่ค่อยได้มีปัญหากับใครหรืออะไรมากมายด้วยการที่อยู่มานานมีวิถีชีวิตเดิมๆ เราเลือกใช้ชีวิตเพื่อทำงานเก็บเงิน เลยมองข้ามปัญหาอื่นๆออกไป เช่นงานหนักแต่นายคิดมันก็ตัดปัญหาเหล่านั้นไปเพราะงานไม่ดี นายเอาเปรียบอันนี้ปัญหาใหญ่กว่าเยอะ”

นาย ข. “ปัญหาคือกลัวเรื่องการกลับประเทศ อยู่ที่นี่มีงานทำแต่ช่วงนี้เราเข้าใจว่ามันอยู่ในช่วงปัญหาหลายๆ อย่าง กลัวเรื่องไม่มีงานทำให้พยายามทำงานด้วยความตั้งใจและเข้าใจในเรื่องปัญหาที่เจ้านายเจอด้วย”

นาย ค. “แรกๆที่อาจจะมีการของเจ้าถิ่นทั้งคนไทยและคนกัมพูชาเอง โดยที่เราไม่สามารถทำอะไรได้ การทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพในเรื่องของการเงิน โคนโก่งค่าแรง เช่นตกลงกัน 200 บาท โอทีชม. ละ 10 บาท ต่างจากแต่พอจ่ายเงินจ่ายแค่ 200 บาท ไม่จ่ายค่าโอที และความเป็นอยู่ที่แย่มากและออกจากที่ทำงานที่เอาเรียดเอาเปรียบ”

นาย ง. “มาอยู่แรกๆ ด้วยความเป็นเด็กและตามพ่อแม่มา มันเลยไม่มีปัญหา ช่วงแรกๆ เก็บเงินไม่ได้เพราะเที่ยวหมด ได้งานไม่ค่อยดีมีปัญหาเรื่องการจ่ายเงินทำให้ต้องนับ 1 ใหม่เสมอ”

นาง จ. “จะมีปัญหาแรกๆ ในช่วงการทำงานเพราะด้วยความที่เป็นผู้หญิงและเจอที่ทำงานที่ไม่มีควมมั่นคงเพราะเขาต้องการแรงงานที่เป็นผู้ชายมากกว่าเมื่อเกิดปัญหาเขาก็จะให้เรารอก โดยไม่ได้แจ้งล่วงหน้า การแก้ปัญหาของข้าพเจ้าคือเลือกงานที่มีความมั่นคง เพื่อจะได้ลดปัญหาการให้ออกจากงานกะทันหัน”

นาย ฉ. “ปัญหาเรื่องการทำงานที่ผ่านมามีส่วนใหญ่เราก็จะเจอเรื่องนายและงานที่ไม่ค่อยดีแต่สิ่งที่พองานที่ดีเราก็ดึงใจทำงาน โดยมีคำตอบแทนให้เราและสร้างความมั่นคงให้กับเราได้”

นาย ช. “ก็ไม่ค่อยชินเพราะเพิ่งมาเริ่มทำงานที่นี้พยายามปรับตัวอยู่ มีบ้างที่คิดถึงที่บ้านพ่อแม่พี่น้องที่บ้านอยู่กันหลายคน ดีที่มีพี่ชายอยู่ใกล้บ้าน ก็ไปหาพี่ชาย”

4.4 การวางแผนชีวิต

การมาทำงานใช้แรงงานเป็นที่ทราบกันว่าหลายคนต้องการที่จะกลับบ้าน ในช่วงบั้นปลายชีวิตหรือมีเงินเก็บสักก้อนหนึ่ง แต่หลายคนก็เลือกที่จะตั้งหลักปักฐานที่ประเทศไทยเพราะด้วยทรัพยากรและเศรษฐกิจของไทยที่ดีกว่าประเทศของตนทำให้เขาเลือกที่จะใช้ชีวิตที่นี่ แต่หลายคนก็เลือกที่จะกลับบ้านของตน โดยที่จะเลือกที่จะส่งเงินไปปลูกบ้านกันและเตรียมที่จะค้าขายหรือทำธุรกิจจนส่งกับไทยต่อไป

นาย ก. “ก็คิดว่าทำงานจนกว่าจะทำไม่ไหวแล้วค่อยกลับไปพยายามเก็บเงินเพื่อจะได้กลับไปอยู่บ้าน อาจจะค้าขายเล็กน้อยหรือทำสวนทำไร่ต่อไป ส่วนลูกหลานแล้วแต่เค้าเลย เค้าดีที่หลานๆ เรียนที่นี่ทำให้ได้รู้ภาษาไทย คงมีประโยชน์กับเค้าในอนาคตตัว ผมเองอยากมีความมั่นคงแต่ก็หวังกลับไปบ้านแบบลืมตาอ้าปากได้”

นาย ข. “ก็พยายามเก็บเงิน เพราะไม่รู้อนาคตจะเป็นยังไง งานช่วงนี้แม้จะน้อย แต่ยังดีที่มีงานบ้าง อยากอยู่เมืองไทยเพื่อหาเงินต่อไปเราก็คาดหวังว่าจะอยู่ให้นานที่สุดถ้าต้องกลับก็พยายามกลับมาทำงานใหม่ให้ได้เพราะที่บ้าน เงินและงานไม่มี”

นาย ค. “พยายามทำงานให้ดีที่สุด และเก็บเงินส่งกลับบ้านเพื่อให้พ่อแม่ปลูกบ้านและทำห้องเพื่อที่จะกลับไปค้าขายที่บ้านดีใจที่ปัจจุบันยังมีโอกาสทำงานทำให้มีงานมีเงินได้เลี้ยงตัวเองและครอบครัวขึ้นดีใจที่ได้มาทำงานในเมืองไทย แม้ผมได้งานดีแต่ก็ยังอยากกลับไปอยู่ที่บ้านตัวเองเพราะสุดท้าย ยังไงก็อยากกลับบ้าน”

นาย ง. “อยากมีกิจการที่ทำงานประสานกับประเทศไทย อยากค้าขายโดยนำของจากกัมพูชามาขายที่ชายแดนหรือพ่อค้าเพราะเรารู้เรื่องขนส่งแล้ว น่าจะขอคำปรึกษากับเจ้านายได้บ้างแต่คงต้องเก็บเงินเพื่อทำกิจการ เพราะน่าจะต้องใช้เงินเยอะและต้องมีทุนสำรองอีก ถ้าจะต้องเตรียมเงิน”

นาง จ. “เราและสามีเลือกที่จะเก็บเงินและส่งกลับไปปลูกบ้าน โดยที่เราพยายามทำงานตามจุดที่เราได้วางเป้าหมายไว้แต่ถ้าในอนาคต เศรษฐกิจมีความมั่นคงกว่านี้เราจะกลับไปรับลูกมาอยู่ด้วย อยากค้าขายในไทย”

นาย ฉ. “อยากจะทำให้เปิดร้านชายแดนอีกจะได้กลับไปทำงานและจะพยายามเก็บเงิน เพื่อจะในอนาคตจะเกืออะไรขึ้นมาอีก อยู่บ้านลำบากมาก”

นาย ช. “พยายามเก็บเงินและดูแลพ่อแม่ให้ได้ อยากมีบ้าน”

5. การอภิปรายผล

5.1 คุณภาพชีวิต

จากการศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตในการทำงานของแรงงานต่างด้าวในตลาดโรงเกลือพบว่า สิ่งที่พวกเขาต้องการในเรื่องของการทำงานที่มั่นคง มีการจ่ายค่าตอบแทนตรงเวลา คุณภาพชีวิตการทำงานที่ดี ความรู้สึกในการทำงานที่มีต่อการทำงานมีความรักและใส่ใจในองค์กร ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ทำให้บุคคลมีความพึงพอใจในการทำงาน อันจะก่อให้เกิดผลดีกับตนเองและทำให้งานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังทำให้การดำเนินชีวิตของบุคคลมีความสุขมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (ชาญชัย วิทยารากรณ์, 2547) ได้สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าคุณภาพชีวิตเป็นการมองชีวิตมนุษย์โดยภาพรวม เพราะมนุษย์ประกอบด้วยร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ความรู้สึกนึกคิด คุณภาพชีวิตของมนุษย์จึงพิจารณาชีวิตความเป็นอยู่ในเวลานั้นๆ ว่าโดยสรุปแล้ว คุณภาพชีวิตการทำงาน หมายถึง สภาพการทำงานที่มีความสุขทั้งทางร่างกาย และจิตใจ อันเนื่องมาจากการได้รับการตอบสนอง ความต้องการในด้านต่าง ๆ อย่างเพียงพอและเหมาะสม มีความสุขทางกายได้แก่การมีอาหาร เสื้อผ้า ที่

อยู่อาศัย การอำนวยความสะดวกต่างๆ อย่างเหมาะสมกับสภาพและฐานะของตน เกิดความสุขทางจิตใจ ได้แก่ การได้รับความรักความอบอุ่น การยอมรับจากสังคม และความมั่นคงทางจิตใจ (พิพัฒน์ จันทรา, 2542)

5.1.1 แรงผลักดันที่ทำให้เดินทางมาไทย พวกเขาต้องการมีชีวิตที่ดีขึ้น โดยที่ส่วนใหญ่เข้ามาทำงานเพราะคำแนะนำของญาติพี่น้องที่มาทำงานก่อน เรื่องเงิน หน้าที่การงาน โดยทุกคนหวังแค่การมีงานทำ ในอดีตพวกเขาจะเข้ามาทำงานโดยการลักลอบเข้ามาทางช่องทางอื่นๆ โดยจะมีการชักนำของนายหน้าซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการก่อนขึ้นสูงแต่ในปัจจุบันพวกเขามาในช่องทางที่ถูกกฎหมาย จากประสบการณ์การทำงาน มีความสุขและความพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งตอบสนองความต้องการของบุคคล รู้สึกว่างานนั้นทำให้ชีวิตมีคุณค่า มีความปลอดภัยต่อสุขภาพ ความมั่นคง ความก้าวหน้าและมีการดำเนินชีวิตที่ดีตามการยอมรับของสังคม (ภทราพร ตาราไต, 2554)

5.1.2 ภาษาที่ใช้ ทุกคนพูดภาษาไทยได้ค่อนข้างดี สามารถฟังและสื่อสารได้

5.1.3 ความเป็นอยู่ของไทย จะอยู่เกาะกลุ่มกันแบบญาติพี่น้องในบริเวณใกล้เคียงกัน มีห้องพักส่วนตัวมีทั้งเช่าห้องพัก บ้านเป็นหลัง หรือการพักที่ทำงาน ส่วนใหญ่ที่ทำงานจะมีที่พักให้ในบริเวณที่ทำงานเพื่อสะดวกในการเดินทาง ซึ่งเกิดความรู้สึกสภาพแวดล้อม สังคมหรือวัฒนธรรม เหมือนอยู่ในพื้นที่ปลอดภัย (ชุตินา มาลัย, 2538)

5.1.4 รายได้ เงินเดือนที่ได้รับ ค่าโอที เงินพิเศษ ค่าล่วงเวลา การศึกษาที่ผ่านมา เงินเดือนซึ่งเป็นค่าตอบแทนการทำงาน โดยพิจารณาในเรื่องของจำนวนค่าจ้างที่เหมาะสมกับปริมาณของผลงาน และมีวิธีการจ่ายค่าจ้างที่ยุติธรรมเสมอภาค (รัตกัมพล พันธุ์เพ็ง, 2547) พบว่าแรงงานบางส่วนในอดีตพวกเขาได้รับค่าจ้างไม่สมำเสมอหรือไม่ได้รับค่าจ้าง นายจ้างจำนวนมากจ่ายค่าจ้างล่าช้า จ่ายไม่สมำเสมอหรือไม่จ่ายเต็มจำนวนที่ตกลงไว้ตอนแรก บางคนยังถูกตัดเงินเดือนตามอำเภอใจของนายจ้างและตัดมากกว่าราคาจริงที่ต้องรับผิดชอบ ซึ่งไม่ได้กำหนดค่าให้มีอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ และในส่วนของสวัสดิการก็ยังไม่มีความหมายใดๆ คุ้มครอง แต่จากการสัมภาษณ์แรงงาน พวกเขาเหล่านั้นได้รับค่าตอบแทนจากนายจ้างปัจจุบันที่สมน้ำสมเนื้อตามความเหมาะสมและดูแลเรื่องเงินด้วยความยุติธรรม

5.1.5 ลักษณะงานที่ทำ ส่วนมากงานที่เลือกคืออาชีพรับจ้าง การขนย้ายสินค้า ในธุรกิจโลจิสติกส์หรือธุรกิจซื้อขายไปเพราะค่อนข้างมีความมั่นคงสูงเพราะมีงานให้ทำเสมอ (ทรูปลูกปัญญา, 2562)

5.1.6 ความเชื่อมโยง ความแปลกแยกทางวัฒนธรรม ด้วยจังหวัดสระแก้ว อยู่ติดกับชายแดนประเทศกัมพูชา ทำให้มีวัฒนธรรมใกล้เคียงกันหลายๆ ด้าน และการเข้าไปมาทำงานของแรงงานนั้นจะมีให้เห็นกันมานาน ไม่มีความแปลกแยกทางวัฒนธรรม สองประเทศสามารถแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมหรืออยู่ร่วมกันได้ (ชุตินา มาลัย, 2538)

5.1.7 ความมั่นคงในการทำงาน อาชีพส่วนใหญ่จะเป็นอาชีพรับจ้าง โดยการจ้างแรงงานไม่ว่าจะเป็นการขนของ การขายหน้าร้าน ค่าแรงส่วนใหญ่จะมีทั้งรายวันและรายเดือน โดยมีความชำนาญในอาชีพนั้น แต่งานส่วนใหญ่จะมีความมั่นคงสูง งานค่อนข้างมีความต่อเนื่องมีงานรองรับตลอด แม้ในช่วงที่เกิดโรคระบาดโควิด-19 ที่ผ่านมาก็แต่ครั้งนั้นสถานประกอบการ ก็ยังพอมีงานรองรับหล่อเลี้ยงพวกเขาได้สิ่งที่เราได้พบได้คือพวกเขาลำบากได้รับ ความมั่นคงทางการเงินและระบบการทำงานที่ดีมีการดูแลในเรื่องการให้การดูแลในเรื่องการเงินการทำงานที่ดีมีการ ป้อนงานให้อย่าสมำเสมอแม้ว่าจะมีวิกฤตการณ์หลายๆ อย่างที่ผ่านมา (รัตกัมพล พันธุ์เพ็ง, 2547)

5.1.8 ความพึงพอใจในการทำงานในประเทศไทย มีทิศทางไปในทางที่ดี ทุกคนอยากทำงานในประเทศไทยต่อไป มีหลายคนที่ต้องกลับไปอยู่บ้านในช่วงโรคระบาดที่เกิดขึ้น แต่ก็พร้อมที่จะกลับมาทำงานในประเทศไทย เหมือนเดิมถ้ามีการเปิดพรมแดน (HR NOTE Thailand, 2562)

5.1.9 ความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างหรือผู้ประกอบการ ในการทำงานทำให้พวกเขา ค่อนข้างเป็นแรงงานที่มีประสบการณ์ในการทำงานสูงและใช้คำบอกต่อในเรื่องของงานหรือเจ้านายที่ให้ความเมตตาและให้ความยุติธรรมในการทำงาน พวกเขาใช้ประสบการณ์ในการทำงานมาเป็นตัวเลือก (SATITER, 2559)

5.1.10 ค่าตอบแทนที่ยุติธรรมและสวัสดิการที่ได้รับ ค่าตอบแทนที่ได้จะมีการจ่ายที่ตรงเวลา มีข่าว เบียดเบียน มีที่พักในบริเวณที่ทำงาน มีการดูแลทรหลานของพนักงานให้มีการศึกษา การดูแลเมื่อมีการเจ็บป่วย ไปจนถึงญาติพี่น้อง และทำให้แรงงานพึงพอใจมากยิ่งขึ้น (ธรรมฐกรณ์ สุนทรธิรพงศ์, 2557)

5.2 ปัญหาต่าง ๆ ที่พบปัญหาการเอาเปรียบของคนไทยและคนชาติเดียวกันในช่วงระยะแรกของการเข้ามาในการทำงานหลายคนอาจจะเคยโดนทุบตี การ โกงเงินหรือการรีดไถเงิน ค่านายหน้าที่ไม่แพงเกินจริง แต่ในปัจจุบันหลายคนเลือกที่จะเข้ามาอยู่ถูกกฎหมายปัญหาเหล่านั้นเลยหมดไปในเรื่องการทำงานความพยายามในการฝึกฝนด้วยตนเอง อย่างมากที่นายจ้างให้ตนเป็นและพยายามปรับปรุงตนเองเพื่อให้เข้ากับนายจ้างและที่เห็นเป็นปัญหามากที่สุดคือ การระบาดของไวรัสโควิด19 ที่ผ่านมาทำให้ระบบทั้งเกิดความเสียหาย การปิดด่านชายแดน (ธรรมนิติม, 2562)

5.3 การวางแผนชีวิต การวางแผนชีวิตของพวกเขาต่างต่างนั้นพวกเขาค่อนข้างมีการวางแผนที่ดีและมีแบบแผน ที่สมบูรณ์ทำให้เขาสามารถมีเงินเก็บและมีคุณภาพชีวิตที่ดีตามที่พวกเขาหวังไว้โดยมีการดูแลจากนายจ้างเป็นอย่างดี ทุกคนพยายามออมเงินเพื่อที่ได้กลับไปใช้ชีวิตของประเทศตนเอง (มลิวัลย์ พระธรรมมาตย์, 2563)

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยชี้ว่าคุณภาพชีวิตในการทำงานของแรงงานต่างด้าวในตลาดโรงเกลือพอใจกับคุณภาพชีวิตการทำงานในปัจจุบัน มีทิศทางไปในด้านที่ดี มีการทำเอกสารใบอนุญาตอย่างถูกต้อง ในอีกด้านยังมีแรงงานอีกหลายด้านที่เขาอาจต้องเจอผู้ประกอบการเอาเปรียบในเรื่องการทำงานแต่พวกเขาแทบจะไม่มีความรู้ใดๆ ในกฎหมายแรงงานและสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่พึงจะได้รับ จึงมีความท้าทายอย่างมากในการบริหารจัดการ ภาครัฐควรที่จะออกมาดูแลในเรื่องสิทธิแรงงานต่างด้าวอย่างแท้จริงหากพวกเขามีความรู้ในกฎหมายแรงงานและสิทธิประโยชน์ต่างๆ แล้วพวกเขาจะยังพอใจในสภาพที่เป็นอยู่ ยังคงยินดีจะทำงานในประเทศไทยต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ได้รับความกรุณาอย่างสูงจากท่านอาจารย์ ผศ.ร.ต.อ.ดร. จอมเดช ตรีเมฆ อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย และท่านอาจารย์ทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยตระหนักถึงความตั้งใจจริงและความทุ่มเทของท่านอาจารย์ทุกท่าน ที่ให้ความกรุณาและเสียสละเวลาให้ความรู้ตลอดระยะเวลาการทำงาน ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญใจ มีทิพย์. (2554). *ปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ศึกษาเฉพาะกรณีกองพันปฏิบัติการพิเศษ 1 (คอมแมน โค) กองทัพอากาศ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).
- ชาญชัย วิทยาวารกรณ์. (2547). *คุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ: กรณีศึกษา บริษัท กรีนทัม จำกัด* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา).

- ชุดิมา มาลัย. (2538). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความพึงพอใจในการทำงานและความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรกับการปฏิบัติตนของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศรีสมิติเวช (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ชรธณฐกรณ์ สุนทรธิรพงศ์. (2557). การศึกษาการจัดการคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานข้ามชาติที่ประสบความสำเร็จในการทำงาน: กรณีศึกษาองค์กรข้ามชาติไทยในประเทศเวียดนามและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์).
- พิพัฒน์จันทร์. (2542). คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูในสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- ภัทรพร ตาราไต. (2554). คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรในโรงพยาบาลรัฐ: กรณีศึกษาโรงพยาบาลมหาสารคาม (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- รัตกัมพล พันธุ์เพ็ง. (2547). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงานความเหนื่อยล้าทางจิตใจและสุขภาพของพนักงานโรงงานผลิตเลนส์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- เสาวธาร โพธิ์กัลล และ อุไรรัตน์ เข้มชุติ. (2555). ปัญหาของแรงงานข้ามชาติ กรณีศึกษาแรงงานข้ามชาติสัญชาติพม่าในเขตพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี, 6(11), 5-13.
- ทรูปลูกปัญญา. (2562). รู้จักอาชีพ นักจัดการขนส่งสินค้า. สืบค้นจาก <https://www.trueplookpanya.com/explorer/occupation-step3/19>
- ธรรมนิติ. (2562). กฎหมายแรงงาน นายจ้างกับปัญหาแรงงานต่างด้าว. สืบค้นจาก <https://www.dharmniti.co.th/%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%88%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B8%81%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%9B%E0%B8%B1%E0%B8%8D%E0%B8%AB%E0%B8%B2%E0%B9%81%E0%B8%A3%E0%B8%87%E0%B8%87%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%95%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B8%94%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%A7/>
- มลิวัลย์ พระธรรมมาตย์. (2563). การวางแผนเป้าหมายชีวิต. สืบค้นจาก <https://sites.google.com/site/karpenphuprakxbkar12/kar-wangphaen-pea-hmay-chiwit>
- สำนักงานจังหวัดสระแก้ว. (2563). จังหวัดสระแก้ว ตลาดโรงเกลือ. สืบค้นจาก http://www.sakaeo.go.th/websakaeo/travel_top/detail/6/data.html
- HR NOTE Thailand. (2562). การบริหารงานบุคคล องค์กรรวม ความพึงพอใจของพนักงาน. Retrieved from <https://th.hrnote.asia/personnel-management/190724-employee-satisfaction/>
- SATITER. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างและพนักงาน. Retrieved from <http://www.satiter.com/2016/08/The-relationship-between-employers-and-employees.html>